

A JELÖLŐ SZERVEZETEK NYILVÁNTARTÁSBA VÉTELÉNEK TAPASZTALATAI¹

WIEDEMANN JÁNOS

*főosztályvezető (Nemzeti Választási Bizottság Titkársága),
megbízott oktató (Nemzeti Közszerológiai Egyetem)*

Absztrakt

Az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított 2024. évi általános választása során a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételét érintő választási bizottsági döntések értékelése során megállapítható vált, hogy számos jogalkalmazási nehézség merült fel a nyilvántartásba vétel egyik járulékos elemét, nevezetesen a jelölő szervezetek emblémáját érintően. A jelenleg hatályos jogszabályi környezetben az embléma kapcsán nem feltétlenül érvényesül teljeskörűen az átláthatóság követelménye, mindez megakadályozza, hogy embléma betöltse valódi szerepét a választási eljárás során.

A tanulmány célja, hogy bemutassa a jelölő szervezeteket beazonosítását szolgáló embléma kapcsán felmerült jogalkalmazási nehézségeket és javaslatot adjon arra vonatkozóan, hogy hogyan küszöbölhető ki az ismertetett jogalkalmazási problémák.

Kulcsszavak: jelölő szervezet, nyilvántartásba vétel, embléma, azonosság tilalma, megelőzés elve, egyediség elve

EXPERIENCES IN REGISTERING NOMINATING ORGANIZATIONS

Abstract

During the evaluation of the decisions of the election commissions concerning the registration of nominating organizations for the joint procedure of the 2024 general elections (elections for members of the European

¹ Az *Aktualitások a választási jog és igazgatás terén* című konferencián 2025. február 20. napján, a Károli Gáspár Református Egyetemen elhangzott előadás szerkesztett változata.

Parliament, local government representatives and mayors, and representatives of national minority local governments), it became apparent, that a number of legal difficulties had arisen in relation to one of the ancillary elements of registration, namely the logos of the nominating organizations. Under the current legal framework, the requirement of transparency is not fully met in relation to the logo, which prevents it from fulfilling its true role in the electoral process.

The aim of this study is to present the legal difficulties that have arisen in connection with the logo used to identify nominating organizations and to make recommendations on how to overcome these problems.

Keywords: nominating organisation, registration, logo, prohibition of identical logos, prevention principle, principle of specification

1. Bevezetés

A jelölő szervezetek nyilvántartásba vétele egy adott választáson a versenysisben részt vevő jelölő szervezeteket érintő legelső, a választási bizottságok által hozott döntés. Az igenlő rendelkezést tartalmazó határozat jelenti a belépőt a választási küzdelembe. Általánosságban elmondható, hogy a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) nem ír elő bonyolult, teljesíthetetlen feltételeket az aspiráns szervezetek számára.

A legfontosabb feltétel, hogy az érintett szervezet, az adott választás kitűzésének időpontjában szerepeljen a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában.² A szervezet kérelmére induló eljárásban ennek megfelelően a választási szervek alapvetően azt vizsgálják, hogy az érintett szervezet az adott választás kitűzésekor szerepelt-e a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában, és a bejelentéskor megadott adatai egyezést mutatnak-e a közhiteles bírósági nyilvántartás adataival.

A választási eljárásban a címben jelzett körben egy meghatározott időszakon belül jelentős számú³, formalizált döntés születik, ami látszólag kevés jogalkalmazási problémát, kérdést vetít előre. A gyakorlat azonban e felvetésre rációfolt, és elmondható, hogy az Európai Parlament tagjai,

2 Lásd Ve. 3. § (1) bekezdés 3. pont.

3 Az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított 2024. évi általános választásán összesen 551 jelölő szervezetet vettek nyilvántartásba, ebből 212 döntést hozott a Nemzeti Választási Bizottság.

a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított 2024. évi általános választása során a nyilvántartásba vétel egyik járulékos eleme, nevezetesen a jelölő szervezetek *jelképe* vált központi kérdéssé, slágertémává, ezért tanulmányomban is ezt a részkérdést kívánom kidomborítani.

2. A nyilvántartásba vétel járulékos kérdései

Mindenekelőtt rögzíteni szükséges, hogy az érintett jelölő szervezetek nyilvántartásba vétele során nem kizárólag a jelölő szervezeti státusz elnyeréséről születik döntés, hanem a nyilvántartásba vételi kérelemben – és kizárólag ekkor – van lehetőség opcionálisan kérelmezni a szervezet rövidített nevének és jelképének (emblémájának, logójának) a majdani szavazólapon történő feltüntetését is⁴. A Nemzeti Választási Iroda nyilvántartást vezet a jelölő szervezetekről, amely tartalmazza a jelölő szervezet rövidített nevét és jelképét is, valamint nyilatkozatát arról, ha rövidített neve, jelképe feltüntetését kéri a szavazólapon (az ún. jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása).⁵

A Ve. a rövidített név vonatkozásában előírja, hogy a választási eljárásban a jelölő szervezet által használt rövidített név elsősorban a civil szervezetek nyilvántartásában szereplő rövidített név lehet. Amennyiben a jelölő szervezetnek nincs a civil szervezetek nyilvántartásába bejegyzett rövidített neve, az érintett szervezet a jelölő szervezetként történő nyilvántartásba vételi kérelmében megjelölhet egyéb rövidített nevet. A kifejezetten a választásra bejelentett rövidített név *nem lehet azonos* más szervezetnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásába vagy a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásába *már bejegyzett* nevével vagy rövidített nevével.⁶ A Ve. tehát a rövidített név vonatkozásában az azonosság tilalmát és a megelőzés elvét fogalmazza meg.

A Ve. nem tartalmaz semmilyen rendelkezést az emblémák azonosságának vizsgálatára ugyanakkor a Nemzeti Választási Bizottság és a Kúria

4 A Ve. 158. § (2) bekezdése értelmében a szavazólapon akkor kell feltüntetni a jelölő szervezet rövidített nevét, illetve jelképének szürkeárnyalatos képét, ha azt a jelölő szervezet a bejelentésekor kéri.

5 A Ve. 4. mellékletének a) pontja szerint a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartása tartalmazza a jelölő szervezet rövidített nevét [ab) alpont], jelképét [ac) alpont] és nyilatkozatát arról, ha rövidített neve, jelképe feltüntetését kéri a szavazólapon [ai) alpont].

6 Ve. 134. §.

joggyakorlata alapján a nyilvántartásba vétel során – tételes jogszabályi rendelkezés hiányában is – vizsgálni kell az *embléma azonosságát*, ugyanis nem pusztán a név, a rövidített név, hanem az embléma azonossága is lehetőséget teremthet két jelölő szervezet összetévesztésére, mivel az embléma (jelkép, logó) is az adott szervezetet azonosítja, annak egy már nyilvántartásba vett jelölő szervezet emblémájához képest eltérőnek kell lennie.⁷

A vizsgálat alapja – tételes jogszabályi rendelkezések hiányában – a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvének érvényesülése.

Ahhoz, hogy szemléltetni tudjam a felmerült jogalkalmazási problémákat, bizonyos fokig ismertetni szükséges a nyilvántartásba vétel technikai szabályait is. A nyilvántartásba vétel kérelemre történik, amelyet a közös eljárásban tartott választáson az úgynevezett P5 jelű nyomtatványon⁸ kellett a jelölő szervezetnek benyújtania. Amennyiben a jelölő szervezet élni kíván az embléma szavazólapon való feltüntetésének a lehetőségével, akkor az ebbéli nyilatkozata mellett megfelelő formátumban⁹ csatolnia is kell az emblémájának a képét. A formakényszer előírását a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt esélyegyenlőségi alapelv érvényesülése, valamint annak figyelembevétele indokolja, hogy a Ve. 161. § (2) bekezdésében rögzített méretkövetelmény¹⁰ betartása mellett megjelenített embléma megfelelően felismerhető legyen a szavazólapon.

A választási bizottságnak a kérelem benyújtásától számított négy napon belül kell meghoznia a döntését a nyilvántartásba vétel tárgyában¹¹.

7 Lásd Kúria Kvk.VI.39.026/2024/4. végzés, Indokolás [29]

8 Lásd az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított 2024. évi általános választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól, a választási eredmény országosan összesített adatai körének megállapításáról, a fővárosi és vármegyei kormányhivatal választásokkal összefüggő informatikai feladatai ellátásának részletes szabályairól, valamint a közös eljárásban használandó nyomtatványokról szóló 2/2024. (III. 11.) IM rendelet 6. mellékletét.

9 Az emblémát 472x236 pixel méretű, 300 dpi felbontású, JPG fájlformátumú fájlban kellett mellékelni.

10 A jelölő szervezet jelképét húsz milliméter magas és negyven milliméter széles területen kell elhelyezni a szavazólapon. [Ve. 161. § (2) bekezdés]

11 Az illetékes választási bizottság minden, a törvényes feltételeknek megfelelő jelölő szervezetet, jelöltet, illetve listát – legkésőbb a bejelentését követő negyedik napon – nyilvántartásba vesz. [Ve. 132. §]

A választási irodák a Ve.-ben előírt, a bizottsági döntés előkészítésére irányuló feladataik¹² során – amellet, hogy ellenőrzik az érintett szervezet létezését és a kérelemben megadott adatainak hitelességét a civil szervezetek közhiteles nyilvántartásának adataival való összevetéssel¹³ – az egységes informatikai rendszerben, az úgynevezett Nemzeti Választási Rendszerben (NVR) rögzítik a bejelentés tényét és – témánk szempontjából fontos mozzanatként – fel is töltik a kérelem mellékleteként benyújtott emblémát az informatikai rendszerbe, amennyiben azt a jelölő szervezet megfelelő formátumban csatolta. Megállapítható tehát, hogy a jelölő szervezet emblémájára vonatkozó kérelmezői nyilatkozat esetén, a nyilatkozat megtételére szolgáló felület, illetve a nyilatkozat tárgyának sajátosságaiból fakadóan a nyilatkozat és az ahhoz logikailag szorosan kapcsolódó tartalom (azaz a kizárólag elektronikus formátumban elfogadható jelkép) között a jelölő szervezetként való nyilvántartásba vételkor, és azt követően sem jöhet létre tényleges összefüggés anélkül, hogy a jelölő szervezetként való nyilvántartásba vételről szóló döntés meghozatalára hatáskörrel rendelkező választási bizottság mellett működő választási iroda a bejelentett adatokat a választási informatikai rendszerben rögzítené, és ehhez az adatösszességhez a szervezet jelképét becsatolná. A szervezeti jelkép benyújtása reálcselekmény, a jelképet tartalmazó képfájl és a kérelmező jognyilatkozata közötti kapcsolat megteremtéséért ekként a választási iroda visel felelősséget.¹⁴

A kérelem bejelentésének ténye és az informatikai rendszerben feltöltött embléma megjelenik a Nemzeti Választási Iroda honlapján is, így a potenciális jelölő szervezetek a nyilvánosság jegyében nyomon követhetik azt is, hogy a már bejelentett jelölő szervezetek milyen emblémának a feltüntetését kérték a szavazólapon.

A választási bizottság a fentiekben ismertetettek fényében hozza meg döntését, amelynek során összeveti a benyújtott emblémát a jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásával, valamint a kérelmező szervezet jognyilatkozatával. A jelkép benyújtásának megtörténtét, és annak megfelelőségét a választási iroda vizsgálja tehát, a jogi szempontú megfelelésről ugyanakkor a választási bizottság dönt.¹⁵

12 Lásd Ve. 75. § (1) bekezdés c) pontja.

13 Lásd Ve. 133. § (1) bekezdés.

14 Lásd 203/2024. NVB határozat, Indokolás [20]

15 Lásd 203/2024. NVB határozat, Indokolás [22]

3. A jelkép vizsgálatának nehézségei

A továbbiakban kívánom ismertetni azokat a problémákat, amelyek a nyilvántartásba vétel előző pontban felvázolt eljárási mozzanatai mellett merültek fel.

3.1. A megelőzés elvének gyakorlati érvényesülése

Ahogy fentebb rögzítésre került, a rövidített névhez hasonlóan az embléma esetén is érvényesülnie kell a megelőzés elvének, azaz abban az esetben, ha több jelölő szervezet nyújt be azonos vagy összetéveszthető emblémát, a kérdéses embléma választási eljárás során történő használatára az a szervezet lesz jogosult, amely azt korábban jelentette be. A megelőzés elve abban az ideális esetben érvényesülhet minden aggály nélkül, ha a megjeleníteni kért embléma a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásával egyidejűleg bekerül az informatikai rendszerbe és nyomban láthatóvá válik a Nemzeti Választási Iroda honlapján. Ez a feltétel ugyanakkor a gyakorlatban nem tud érvényesülni, az alább kifejtett körülmények okán.

A kérelemben foglalt adatok nem a benyújtás pillanatában és nem automatikusan rögzülnek az informatikai rendszerben, hanem az szükségszerűen emberi beavatkozást igényel az illetékes választási iroda munkatársai részéről.¹⁶ Mindez tehát azzal a következménnyel jár, hogy a bejelentés időpontja és a rögzítés időpontja között meghatározott idő telik el, még abban az esetben is, ha a kérelem (beleértve az emblémát is) minden feltételnek megfelel. A két időpont közötti időintervallum hossza számos körülménytől függhet, így például befolyásolhatja az ügyteher, illetve a kérelem benyújtásának a módja is.¹⁷

16 Lásd az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzeti önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított 2024. évi általános választásán a választási irodák hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtásának részletes szabályairól, a választási eredmény országosan összesített adatai körének megállapításáról, a fővárosi és vármegyei kormányhivatal választásokkal összefüggő informatikai feladatai ellátásának részletes szabályairól, valamint a közös eljárásban használandó nyomtatványokról szóló 2/2024. (III. 11.) IM rendelet 17. § (1) bekezdés g) pont, 20. § (1) bekezdés d) pont.

17 A kérelem személyes benyújtására nyilvánvalóan kizárólag munkaidőben kerülhet sor, amelynek során a választási iroda munkatársai nyomban megkezdik a rögzítést. Amennyiben a kérelem benyújtása emailen, munkaidőn kívül történik, a benyújtás időpontja és a rögzítés időpontja között eleve hosszabb idő telik el, ugyanis a rögzítés végrehajtása jellemzően munkaidőre esik.

További nehézséget okoz, amennyiben egy adott jelölő szervezet a – a jelkép szavazólapon való feltüntetésére is vonatkozó – kérelem benyújtásával egyidejűleg nem csatolja, vagy nem a megfelelő formátumban csatolja az emblémát. Ebben az esetben az emblémát nem lehet feltölteni az informatikai rendszerbe, ugyanakkor a Nemzeti Választási Bizottság joggyakorlata alapján a jelölő szervezet ebben az esetben – a nyilvántartásba vételről szóló döntés meghozataláig – lehetőséget kap az embléma pótlására, illetve megfelelő formátumban való csatolására. Ennek oka, hogy a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás követelménye a választási irodát arra kötelezi, hogy a választási bizottság döntését megelőzően, a határozathozatal előkészítéséhez szükséges észszerű időtényezőt is figyelembe véve a nem személyesen tett bejelentést követően kísérletet tegyen annak tisztázására, hogy a szervezeti jelkép megfelelő formátumban való benyújtására sor került-e. A P5 nyomtatvány benyújtásával egyidejűleg elő nem terjesztett jelkép átadására vagy megküldésére való felhívás megtételére éppúgy lehetőség nyílik a választási iroda számára, ahogy a nem megfelelő formában benyújtott embléma vonatkozásában is mód van arra, hogy a jogszabályi követelményeknek megfelelő jelkép benyújtására a választási szervek a kérelmezőt rövid úton felhívják.¹⁸ Ekkor tehát a kérelem benyújtásának időpontja és az embléma jelölő szervezet általi (megfelelő formátumban való) benyújtása között még több idő telik el.

A fentiekben ecsetelt időfaktort is figyelembe véve tovább nehezíti a megelőzés elvének alkalmazását, hogy az Európai Parlament tagjai, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a nemzeti-ségi önkormányzati képviselők közös eljárásban lebonyolított általános választásán a jelölő szervezetek nyilvántartásba vétele nem egy kézben összpontosul, hanem osztott hatáskör a területi választási bizottságok és a Nemzeti Választási Bizottság között.¹⁹ Azáltal tehát, hogy az adott választáson összesen huszonegy választási bizottság²⁰ jogosult országos illetékességgel dönteni a nyilvántartásba vételről, annak – az egyedüli fórum megléte esetén egyébként fennálló – lehetősége is elveszik, hogy a választási iroda, illetve bizottság informális tudással rendelkezzen a benyújtott kérelmek esetén fennálló, a jelölő szervezet emblémáját érintő esetleges „hiánypótlási” cselekményről. Megjegyzendő, hogy az említett

18 Lásd 203/2024. NVB határozat, Indokolás [24]

19 Lásd Ve. 337/B. §.

20 A Nemzeti Választási Bizottság, a Fővárosi Választási Bizottság és a 19 vármegye területi választási bizottságai.

lehetőség kizárólag a választási szervek tekintetében jelenthetne figyelembe veendő információt, a jelölő szervezetek (és általában a nyilvánosság számára) ebben az esetben is rejtve maradna a megelőzés elvét biztosítani hivatott információ, hiszen számukra a Nemzeti Választási Iroda honlapja az egyetlen fórum, ahol más jelölő szervezetek által feltüntetni kért emblémáról tudomást szerezhetnek.

Összefoglalásképpen megállapítható, hogy a fentiekben ismertetett körülmények fennállása azzal a következménnyel jár, hogy a potenciális jelölő szervezetek számára a benyújtás időpontjában, illetve a nyilvántartásba vevő bizottságok számára a döntés meghozatalának pillanatában elérhető embléma információk nem feltétlenül teljeskörűek, így a megelőzés elvének alkalmazása nehézségekbe ütközhet.

3.2. Az egyediség elvének gyakorlati érvényesülése

Az embléma vizsgálatának a tárgya – az irányadó joggyakorlat szerint – nem kizárólag a más jelképpel való összetéveszthetőség lehet. Ugyanis a jelölő szervezet neve és jelképe a Ve. 158. §-a alapján a választópolgár számára történő azonosítást szolgálja, márpedig ez olyankor is nehézség forrása lehet, ha nincs hasonló nevű vagy jelzetű más jelölt.²¹ A Ve. 2. § (1) bekezdésének c) és e) pontjaiban rögzített, esélyegyenlőség a jelöltek és jelölő szervezetek között, valamint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvekből az is következik, hogy a jelölő szervezet által a választási eljárásban használt emblémának a választópolgárok általi beazonosítását szolgáló funkciója, szerepe van, azaz megkülönbözteti és ezáltal egyedivé teszi a választási eljárásban részt vevő szervezetet. A joggyakorlat az alapvető rendelkezésekből levezette, hogy amennyiben a jelölő szervezet *emblémája nem kizárólag egy képből, vagy grafikai elem-ből áll, hanem valamilyen feliratot is tartalmaz* fontos, hogy az emblémán elhelyezett szöveges tartalom logikai vagy nyelvtani kapcsolatban legyen a szervezet teljes vagy rövidített nevével, vagy egyértelmű asszociációt mutasson a civil szervezetek nyilvántartásában rögzített céljaival.²² Ugyanis a jelölő szervezet jelképeének elsődleges rendeltetése az, hogy a szervezetet szimbolizálja, nem pedig attól elkülönülten, illetve annak helyében egy konkrét célt hirdető oly módon, ami a szervezettel való azonosítást az általánosságban tájékozott állampolgár számára nem könnyíti meg, illetve

21 Lásd Kúria Kvk.VI.39.028/2024/3. végzés, Indokolás [32]

22 Lásd Kúria Kvk.VI.39.028/2024/3. végzés, Indokolás [28]

nem teszi azt elvárható módon egyértelművé.²³ Bár a jelölő szervezetek jelképeinek tartalmi vizsgálata nem tartozik a választási bizottságok hatáskörébe, a Ve. alapelveinek megvalósulása olyan általánosan garantált minimum, amit maradéktalanul érvényesíteni kell, különösen a Ve. 2. § (1) bekezdés e) pontjában szereplő rendeltetésszerű joggyakorlás elvének érvényesülése biztosítandó²⁴

Az egyediség elvével kapcsolatos joggyakorlat értékelése kapcsán felvethető, hogy ez egy viszonylag kiterjesztő jogértelmezés, valamint – bár nem mondható lehetetlen feladatnak, de – gyakorlati nehézséget okozhat, hogy ráadásul az emblémáról való döntés a négy napos határidőn belül alapszabály vizsgálatot is megkövetel.

3.3. A jogszabályba ütközés vizsgálata

Az embléma vizsgálata az azonosság tilalmának és egyediség elvének az érvényesítésén kívül arra is kiterjed, hogy nem ütközik-e valamilyen jogszabályi rendelkezésbe a jelölő szervezet által bejelentett logó.²⁵ Ezidáig a Magyarország címerének és zászlajának használatáról, valamint állami kitüntetéseiről szóló 2011. évi CCII. törvény (a továbbiakban: Jelképtörvény) által meghatározott tilalomba²⁶ ütközés vizsgálatának van gyakorlata.²⁷

A jogszabályi rendelkezésbe ütközés vizsgálata során a Jelképtörvény rendelkezéseibe ütközés – a jól körülhatárolt szabályozási kör miatt – nem okoz problémát, de előfordulhat, hogy egy logó valamely önkormányzati, települési jelképet foglal magában. Ez az önkormányzatok nagy számára, az ilyen jelképek kevésbé közismert voltára és arra a tényre figyelemmel, hogy az esetleges tiltást előíró jogszabályok (jellemzően önkormányzati rendeletek) alacsonyabb rendű jogforrások, itt gyakorlatilag a „szerencsén múlik”, hogy az adott választási bizottság felismeri-e, hogy jogszabályba ütközik a logó.

23 Lásd Kúria Kvk.VI.39.028/2024/3. végzés, Indokolás [30]

24 Lásd 145/2024. NVB határozat, Indokolás [15]

25 Ha az embléma használata jogszabályba ütközik, a választási bizottság nem engedélyezheti annak szavazólapon való feltüntetését. {Kvk.VI.39.028/2024/3. végzés, Indokolás [25]}

26 A Jelképtörvény 5. § (1) és (3) bekezdései értelmében természetes személy a foglalkozásának, hivatásának gyakorlása során, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet – meghatározott állami szervek, illetve személyek kivételével – a tevékenysége során, szervezeti jelképként vagy ennek részeként a címet, illetve annak elkülöníthető elemeit (Szent Korona, címerpajzs) nem használhatja.

27 Lásd 48/2014. NVB határozat.

3.4. Az embléma módosítása

A nyilvántartásba vételi eljárások során felmerült, hogy van-e lehetőség a benyújtott embléma módosítására. Ahogy fentebb ismertetésre került, a jelölő szervezetek jelképével kapcsolatban szűkszavúan rendelkezik a Ve.: azt egyértelműen leszögezi, hogy kizárólag a nyilvántartásba vételi kérelem benyújtásával egyidejűleg lehet kérni az embléma szavazólapon való feltüntetését, ugyanakkor ilyen tartalmú nyilatkozat esetén kifejezetten nem zárja ki magának az emblémának a módosítási lehetőségét. A Ve.-nek viszont van egy releváns rendelkezése, ami kihat a kérdés mi-kénti értelmezésére, ugyanis előírja, hogy a szavazólap adattartalmát a választási bizottság azt követően hagyja jóvá, hogy valamennyi bejelentett jelölt, illetve lista nyilvántartásba-vétele tárgyában határozatot hozott.²⁸ A szavazólap adattartalma értelemszerűen tartalmazza a jelölő szervezet emblémáját is, így tehát – a szavazólapok képének határidőben történő elkészítését is figyelembe véve – e döntés meghozatalát megelőző megfelelő időben jogerőssé kell válnia a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek nyilvántartásba vételi kérelmének.

A joggyakorlat lehetővé teszi, hogy a jelölő szervezet a nyilvántartásba vételről szóló döntés meghozataláig az eredetileg benyújtott helyett új emblémát terjesszen a választási bizottság elé,²⁹ mindez összhangban van azzal – a korábban ismertetett³⁰ – esettel, amikor a kérelem benyújtásával egyidejűleg nem, vagy nem megfelelő formátumban csatolta az emblémát a jelölő szervezet.

A jelölő szervezetek, jelöltek és listák nyilvántartásába már jogerősen bejegyzett embléma cseréjét a joggyakorlat nem teszi lehetővé³¹, ennek indoka a nyilatkozati elvből következik, illetve figyelemmel kell lenni arra is, hogy az emblémára vonatkozó döntést olyan időben kellene meghozni, hogy a szavazólap adattartalmát megállapító választási bizottsági határozat meghozataláig az jogerőre emelkedhessen.³²

Ha azonban egy jelölő szervezet egyidejű nyilvántartásba vétele során a csatolt embléma használatát – a jogi feltételek hiányában³³ – nem enge-

28 Lásd Ve. 162. § (1) bekezdés.

29 Lásd 30/2018. NVB határozat.

30 Lásd a 3.1. alfejezetben.

31 Lásd 74/2022. (II. 17.) NVB határozat.

32 Lásd 203/2024. NVB határozat, Indokolás [18], [25]

33 Lásd 24/2018. NVB határozat, 70/2024. NVB határozat. Nem ez az eset áll fenn, ha a

délezi a bizottsági döntés, nincs akadálya annak, hogy a nyilvántartásba vett jelölő szervezet a későbbiek során – de még a szavazólapok tartalmának jóváhagyásáról rendelkező döntést megelőzően – kérje egy új, a jogszabályoknak megfelelő embléma nyilvántartásba vételét. Ennek oka, hogy a választási szervek rendelkezésére bocsátott, korábban a választási eljárásban használatra nem engedélyezett jelképnek nem a formai szempontok szerinti elfogadhatósága, hanem a választási bizottsági vizsgálat alapján a jogi, illetve tartalmi megfelelése volt kérdéses. Ez a körülmény kizárta, hogy kérelmező nyilatkozatát korrigálja, vagy más jelképet nyújtson be a választási bizottság ülését megelőzően.³⁴

4. Javaslat a nyilvántartásba vétel reformjára

Az előzőekben ismertetett jogalkalmazási nehézségek nagy részére megoldást jelenthetne a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételének új alapokra helyezése. Ennek egyik meghatározó eleme lehetne, hogy a jelölő szervezetek nem csupán a kitűzött választások során, hanem folyamatosan kérhetnék jelölő szervezetként való nyilvántartásba vételüket, amely így nem egy adott választásra szólna, hanem – ameddig a jelölő szervezet megfelel minden feltételnek – minden, a nyilvántartásba vételt követően kitűzött választáson való indulásra is feljogosítaná a szervezetet.³⁵

Tekintettel arra, hogy a jelölő szervezetek nyilvántartásba vétele – ahogy erre fentebb már utalás történt – adminisztratív jellegű döntés, a nyilvántartásba vételről való döntési hatáskört célszerű lenne a Nemzeti Választási Irodához telepíteni. A Nemzeti Választási Bizottság kizárólag jogorvoslati fórumként járna el az ilyen jellegű ügyekben, azaz kizárólag a Nemzeti Választási Iroda nyilvántartásba vétel tárgyában meghozott határozatával szemben bejelentett jogorvoslati kérelmeket bírálná el.

A jelölő szervezetek Nemzeti Választási Iroda által vezetett új típusú nyilvántartása ennek megfelelően a választópolgárok adatait tartalmazó központi névjegyzékhez hasonló nyilvántartásként funkcionálna, amely

választási bizottság azért tagadja meg a jelölő szervezet jelképének nyilvántartásba vételét, mert annak benyújtása elmaradt [35/2022. NVB határozat], vagy azt papíralapon nyújtották be [77/2022. NVB határozat].

34 Lásd 203/2024. NVB határozat, Indokolás [27]-[34]

35 Természetesen annak figyelembevételével, hogy a Ve. rendelkezései alapján a különböző választástípusok esetén eltérő jogosulti kör került meghatározásra. Részletesen lásd Ve. 3. § (1) bekezdés 3. pont.

tartalmazná a jelenleg a Ve. 4. mellékletében rögzített, releváns adatokat,³⁶ köztük természetesen az emblémáját is.

A javasolt koncepció kiszámíthatóbbá, kiegyensúlyozottabbá tenné a jelölő szervezetek nyilvántartásba vételének eljárását, ugyanis csökkentené a választások kitűzése után jelentkező, „kampányszerű” kérelmek számát. A jelenleg hatályos szabályozással szemben a nyilvántartásba vételről való döntés meghozatalára négy napnál hosszabb határidő állna rendelkezésre, így a Nemzeti Választási Iroda számára is meghosszabbodna az embléma komplexebb vizsgálatára³⁷ rendelkezésre álló idő, valamint az esetleges hibák kijavítására, illetve a hiányosságok pótlására is megfelelő idő állna rendelkezésre. A kiszámíthatóság irányába hatna az is, hogy a nyilvántartásba vételt érintő hatáskör Nemzeti Választási Irodához telepítésével megszűnnének az osztott hatáskörből fakadó bizonytalanságok is.

Álláspontom szerint a felvázolt koncepció mind a jelölő szervezetek, mind a választási szervek számára kölcsönösen előnyös helyzetet teremtene, hiszen nem lenne szükség választásonként ismételt kérelem benyújtására, azaz mindez a jelölő szervezetek adminisztratív terhének, illetve a választási szervek ügyterhének a csökkenését eredményezné.

36 A nyilvántartás tartalmazza:

„a) a jelölő szervezet

aa) nevét és székhelyét,

ab) rövidített nevét,

ac) jelképét,

ad) típusát,

ae) bírósági nyilvántartási számát vagy törzskönyvi azonosítóját,

af) telefonszámát és elektronikus levélcímét,

ag) törvényes képviselőjének nevét, születési nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, képviseleti jogának terjedelmét, a joggyakorlás módját, megbízásának időtartamát, megbízása megszűnésének időpontját,

ah) meghatalmazott képviselőjének nevét, születési nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, továbbá meghatalmazásának esetleges területi korlátozását,

ai) nyilatkozatát arról, ha rövidített neve, jelképe feltüntetését kéri a szavazólapon,

aj) nyilatkozatát arról, ha neve, rövidített neve nemzetiségi nyelven való feltüntetését kéri a szavazólapon” [Ve. 4. melléklet a) pont]

37 Lásd a 3.2. alfejezetben írt esetkört.